Könssjukdomar och sexuellt överförbara infektioner

Gonorré är en infektion som överförs genom vaginalsamlag, analsamlag eller genom oralsex. Det är viktigt att få behandling snabbt för att slippa följdsjukdomar och komplikationer. Utan behandling kan du få svårt att få till en graviditet.

Gonorré orsakas av en bakterie. Bakterien kan finnas i slidan, urinröret, ändtarmsöppningen, svalget och ögonen.

Kondom är det bästa skyddet mot gonorré. Använd kondom om du har vaginala eller anala samlag eller oralsex. Det är viktigt att kondomen är hel och att den är på under hela samlaget.

Kom ihåg att även använda kondom eller <u>slicklapp</u> om du delar sexleksaker som en dildo eller en vibrator med någon annan.

Du kan ha gonorré utan att veta om det, eftersom sjukdomen ofta inte ger några symtom.

Men det vanligaste är att du får något av följande:

- Det svider när du kissar.
- Du har flytningar från penisen eller slidan.
- Du har flytningar från analöppningen.
- Du har mellanblödningar.
- Du har ont i pungen.

Det finns även mer ovanliga symtom. Då kan du få ett eller flera av följande symtom:

- Du får feber.
- Du har ont eller blir svullen i en stor led, till exempel knät eller fotleden.
- Du har ont i nedre delen av magen.
- Du har röda och svullna ögon om du har fått sperma eller slidsekret där.

Symtomen kommer oftast ungefär en vecka efter att du blev smittad men kan även komma senare.

Det är viktigt att du söka vård om du tror att du kan ha fått gonorré. Du kan ta prov för gonorré en vecka efter misstänkt smittotillfälle.

Gonorré omfattas av smittskyddslagen. Det innebär att du måste söka vård om du tror att du har gonorré.

Kontakta en vårdcentral, hud- och könsmottagning, gynmottagning eller ungdomsmottagning.

Du kan också gå till en STI- eller STD-mottagning. De är specialiserade på sexuellt överförbara sjukdomar. STD är en förkortning av sexually transmitted diseases, sexuellt överförbara sjukdomar. STI är en förkortning av sexually transmitted infections, sexuellt överförbara infektioner. Mottagningarna kan ha olika namn på olika platser i landet. Här är några exempel:

- mottagning f
 ör sex- och samlevnad
- Sesam
- könsmottagning
- venereologmottagning
- infektionsmottagning.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Det finns flera undersökningar och prover som kan visa om man har gonorré. Det är olika var på kroppen provet tas, det beror på hur du har haft sex. Du kan få lämna ett urinprov eller ett prov direkt från flytningarna om du har sådana. Läkaren tar ett prov från insidan av ögonlocket om hen tror att du har fått gonorré i ögat.

Om det första provet visar att du har gonorré tas alltid ett prov till. Det tas med en tunn provtagningspinne från urinröret, slidan, analen eller svalget.

Det varierar hur lång tid det tar att få svar på provet, men oftast tar det inte mer än ett par dagar. Läkaren kan också undersöka provet från urinröret och livmoderhalsen direkt i mikroskop. Då kan du få ett preliminärt besked på en gång. Med hjälp av provsvaren vet läkaren vilken typ av antibiotika som du behöver.

Beroende på hur du har haft sex kan du beställa ett självprov på nätet och göra själv hemma. Självprovet går endast att göra för gonorré i snippan eller urinröret, så om du har haft sex på något annat sätt ska du gå till en mottagning eller vårdcentral. Så här går det till när du beställer ett självprov på nätet:

- Du får hem provet i ett kuvert. Det står inte på kuvertet var det kommer ifrån.
- Du gör provet själv hemma och skickar sedan in det till ett laboratorium.
- Du får svar inom en vecka om du har gonorré eller inte.
- Det vanligaste är att provet testar både för gonorré och klamydia.

I kuvertet finns information om hur du ska göra. Det finns ett provrör som du kissar i om du har penis. Du som har snippa tar ett slidprov genom att snurra lätt med en medföljande bomullspinne mot slidväggen en bit in i slidan. Ibland får du lämna både urinprov och slidprov.

Du får ditt provsvar digitalt på samma ställe du beställde självprovet ifrån. Du får även information om vad du ska göra om provet visar att du har gonorré. Gonorrétesten beställer du på olika sätt beroende på var i landet du bor. De flesta kan beställa ett test från <u>1177.se</u>. Du som bor i Västerbotten eller Gävleborg beställer från <u>Klamydia.se</u>.

För att beställa ett gonorrétest genom 1177 måste du logga in med BankID eller Freja+. Läs mer om hur du loggar in här.

Gonorré behandlas med antibiotika. Det är viktigt att du får behandling snabbt för att slippa följdsjukdomar och

komplikationer, och för att inte överföra sjukdomen till andra.

Det är viktigt att du tar antibiotika så länge som läkaren har ordinerat, även om du känner dig bra tidigare. Om du slutar för tidigt kan några bakterier överleva och börja föröka sig. Infektionen kan då komma tillbaka.

Behandling mot gonorré är gratis eftersom sjukdomen ingår i smittskyddslagen.

En allvarlig gonorréinfektion kan göra att du till exempel får hög feber och då kan du behöva vård på sjukhus.

Ungefär en till två veckor efter att behandlingen avslutats får du lämna ett kontrollprov för att se om du fortfarande har gonorré. Du kan få lämna ett till kontrollprov efter ytterligare en vecka. Det kan till exempel vara om bakterien var resistent mot antibiotikan eller om du fortfarande har symtom på gonorré.

Du ska inte ha sex med någon annan under den tid som du behandlas för gonorré oavsett om du skyddar dig. Det beror på att det fortfarande finns en risk att du överför sjukdomen till andra då.

Det är viktigt att din partner eller dina partners också undersöker sig och får behandling. Det kallas för partnerbehandling. Då får hen behandling med antibiotika oavsett om hen har gonorré eller inte. Det görs för att ni inte ska överföra sjukdomen fram och tillbaka mellan varandra.

Du kan få en inflammation i äggledarna, bitestiklarna eller prostatan om gonorrén sprider sig. Det kan göra det svårare för dig att få till en graviditet.

Inflammationen i äggledarna kan göra att det bildas ärr. Det kan i sin tur göra det svårare för äggen att komma ner i livmodern från äggstockarna, och det minskar chanserna för att äggen ska bli befruktade. Ärren kan också orsaka ett <u>utomkvedshavandeskap</u>. Då fastnar det befruktade ägget i äggledaren.

Risken att det ska bli svårt att få till en graviditet ökar för varje gång du får gonorré.

Risken att du även får andra könssjukdomar är också större om du har gonorré och har oskyddat sex. Det beror på att slemhinnor som redan är infekterade är mer mottagliga för andra infektioner.

Du kan få nedsatt syn om du får en gonorréinfektion i ögonen och inte får behandling inom några dagar.

Det är ovanligt, men ibland kan gonorrébakterierna spridas i blodet. Då kan du få<u>sepsis, även kallat blodförgiftning</u>. Det ger symtom som feber och ledinflammation i någon av kroppens större leder, till exempel i ett knä. Knät kan då göra ont och svullna.

Det är särskilt viktigt att du kontaktar vården om du är gravid och tror att du kan ha gonorré. Gonorré kan överföras till barnet under förlossningen om du har en infektion som inte har behandlats.

Då kan barnet få en ögoninfektion som visar sig inom en vecka. Barnet behöver behandling med antibiotika för att ögoninfektionen ska läka bra. Infektionen överförs inte om du får behandling mot gonorrén i tid.

Gonorré överförs genom att slemhinnor kommer i kontakt med varandra när du har sex med någon annan. Sjukdomen överförs också med sperma och slidsekret.

Det är vanligast att få gonorré genom vaginalsamlag och analsamlag utan kondom. Men du kan också få det av att ha oralsex. Du kan få en gonorréinfektion i munnen eller ögonen om du får sperma eller slidsekret där.

Sjukdomen kan överföras med fingrar om det finns sperma eller slidsekret på dem och om fingrarna sedan rör vid en slemhinna. Men den risken är väldigt liten, eftersom bakterien dör snabbt i kontakt med luft.

Du får inte gonorré genom att ta någon i hand eller genom att till exempel använda samma handduk eller toalett som någon som har gonorré.

Vissa sjukdomar är viktiga att spåra så att de inte förs vidare till någon annan. <u>De sjukdomarna ingår i smittskyddslagen.</u> Det innebär att du är tvungen att söka vård om du vet eller misstänker att du har en sådan sjukdom.

Du måste berätta vilka du har haft sex med det senaste året om ditt prov visar att du har gonorré.

Personalen på mottagningen kontaktar sedan den eller de personerna och berättar att de också måste söka vård.

De som blir kontaktade av personalen på mottagningen får aldrig reda på vem som har gett personalen deras namn.

Flytningar från underlivet

Gynekologisk undersökning

UMO - Om könssjukdomar INFPREG gonorré

Senast uppdaterad:

2024-03-21

Redaktör:

Jenny Andersson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Kristina Lewis, hudläkare, Diagnostiskt Centrum Hud, Stockholm

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

1	
Behandling av personuppgifter	
Hantering av kakor	
Inställningar för kakor	
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>	